

K 20—ročnému jubileu SPA—Výskumného ústavu potravinárskeho

Výskumný ústav potravinársky vznikol v roku 1950 v rámci Svazu pro výzkumnictví v průmyslu výživy v Prahe, pričom pracovisko bolo v Olomouci.

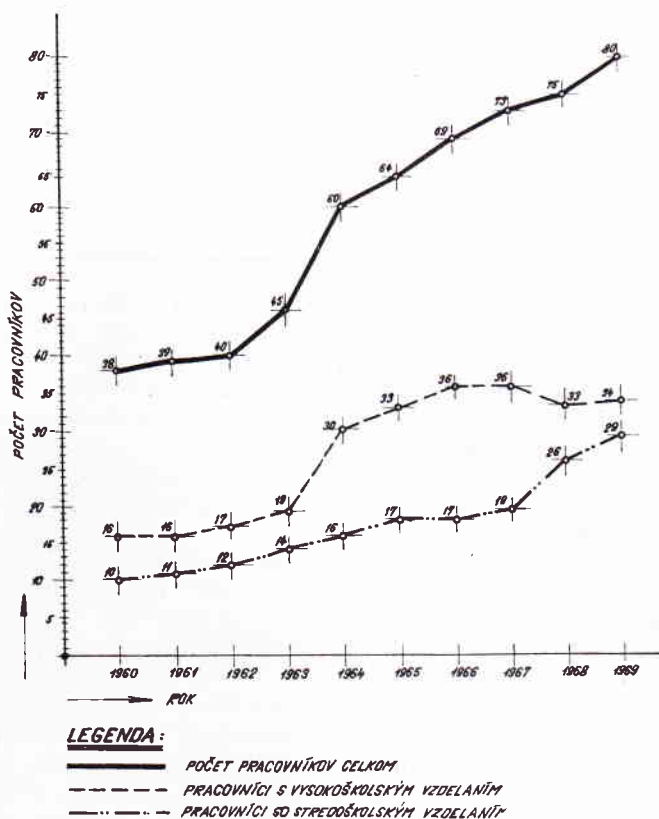
Rozvoj chladiarenského priemyslu si vynútil i vybudovanie výskumu v tejto oblasti. S výstavbou mraziarní v Bratislave súviselo i vybudovanie pracoviska s celoštátnou pôsobnosťou pod názvom Výskumný ústav mraziarenský.

Od založenia ústavu najväčší jeho vzostup a rozvoj bol zaznamenaný od roku 1958, keď na čelo Výskumného ústavu mraziarenského bol vymenovaný s. Ing. Štefan Šulc. V tomto čase tvorilo celé osadenstvo iba 30 pracovníkov. Do dnešného dňa vzrástol počet pracovníkov na 80.

Práce ústavu tvoria dnes širokú paletu z oblasti vedy a techniky pre potravinársky priemysel. Zborník prác, ktorý bol vydaný v roku 1969, je predmetom záujmu nielen v ČSSR, ale i v zahraničí. 114 prác tvorí obsah študijných, čiastkových i záverečných správ, za ktorými treba vidieť veľa tvorivej i drobnej výskumnej, laboratórnej práce.

Koncepcia Výskumného ústavu potravinárskeho predpokladá intenzifikáciu v potravinárskom priemysle a prehlbenie poznatkov z oblasti poľnohospodárskej a potravinárskej vedy v duchu uznesenia XIII. sjazdu strany. Preto i plán výskumných úloh — v duchu dlhodobej koncepcie — je motivovaný cieľom prispieť v maximálnej miere do vedecko-technickej revolúcie. Táto práca si vyžaduje priekopnícku činnosť a aktivitu väčšiny pracovníkov ústavu ako po stránke hospodárskej, tak i masovopolitickej. Zvlášť v uplynulom roku ZO KSS, vedenie ústavu i zložky sa zamerali v rámci novembrového, májového a septembrového pléna ÚV KSČS na to, aby svojou mierou prispeli ku konsolidácii a ďalšiemu rozvoju našej spoločnosti. Táto snaha nebola narušená ani v roku 1968, keď celé osadenstvo bolo pod vplyvom straníckej organizácie a vedenia ústavu usmerňované v duchu platných stanov strany a nevybočilo do extrémnych prejavov ani interne ani navonok. Naopak aktivita pracovníkov sa prejavila snahou prispieť dobrými výsledkami práce za udržanie výdobytkov socializmu, v duchu kladných prvkov pojanuárovej politiky a nepripustiť roztrieštenie kolektívu na iný smer.

ZV ROH ku slávnostným výročiam nášho štátu i výročiam Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie organizoval záväzkové hnutie, v ktorom sa jednotliví pracovníci i celé kolektívy zaväzovali prispieť riešením a vyriešením úloh mimo plánu do technického rozvoja potravinárskeho priemyslu. I ostatná činnosť Revolučného odborového hnutia v ústave mala charakter starostlivosti o človeka, v zdokonaľovaní rôznych foriem tejto činnosti. Či už šlo o organizovanie jazykových kurzov za účelom zvyšovania kvalifikácie pracovníkov,

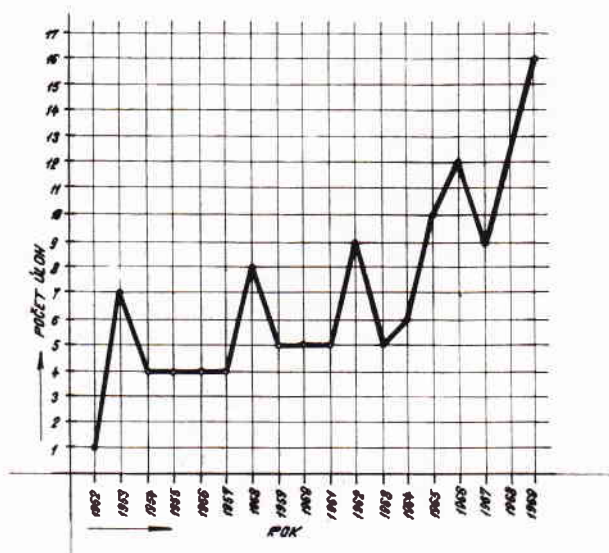
Obr. 1. Počet pracovníkov v r. 1960–1969

organizovanie kultúrno-rekreačných podujatí, alebo v spolupráci s pobočkou Čs VTS o tematické zájazdy, malo toto cieľ – zblížovanie pracovníkov za účelom dobrej spolupráce.

Za 20 rokov činnosti ústavu prešiel tento mnohými reorganizáciami. V dôsledku toho 5 rokov tvoril i zložku odborového výskumu. Preto bola i jeho činnosť rôznorodá a poznačená kladmi i nedostatkami týchto organizácií. Napriek tomu si uznesenia XIII. sjazdu KSČ razili cestu vpred v tomto ústave a jeho špičkoví pracovníci neustúpili od snahy získať si úroveň výskumu na

svetovej úrovni. Tomuto účelu slúžili i dobre vybudované vedeckotechnické informácie na ústave, ako i dobrá spolupráca v rámci RVHP i v širšom meradle. Ak idea, či v našom prípade snaha je ešte vzdialená od takejto skutočnosti, nemožno zazlievať tým, ktorí do toho vkladajú celé svoje ja v prospech našej spoločnosti. Sú to zvyčajne tí jednotlivci, ktorých nemožno odradiť čiastkovými neúspechmi.

Časté reorganizácie mali nepriaznivý vplyv na pomoc a ocenenie prác ústavu. Tak napr. od roku 1958, keď ústav podliehal organizačne pod Združenie mäsového priemyslu a mraziarní, potom pod Mraziarny n. p., Praha, i keď znamenal prínos pre priemysel i pre ústav z hľadiska praxe, nebolo dosť porozumenia zo strany nadriadených orgánov pre umožnenie priamej výmeny skúseností prostredníctvom zahraničných ciest. I vybudovanie ústavu prístrojmi novej techniky sa nestretalo s dostatočným pochopením v uvedených organizáciách. Takže mnohé práce bolo treba robiť na iných, cudzích pracoviskách. I za týchto podmienok boli plánované úlohy vždy plnené a výsledky výskumu zavádzané do praxe. Od 1. 1. 1965 do 1. 1. 1969 bol ústav pobočkou Ústredného

Obr. 2. Prehľad vyriešených výskumných úloh v r. 1952–1969

výskumného ústavu potravinárskeho priemyslu v Prahe. Táto organizácia predstavovala oproti predošlým zlepšenie podmienok pre výskum.

Od 1. 1. 1969 sa v rámci nového štátneho usporiadania stal náš ústav samostatnou rozpočtovou organizáciou, organizačne začlenenou do Slovenskej poľnohospodárskej akadémie. V tomto organizačnom usporiadaní sú vytvárané podmienky pre rozvoj potravinárskeho výskumu na Slovensku i v ČSSR. Výsledky výskumu môžu dobre ovplyvniť integračný proces v rámci rezortu poľnohospodárstva a výživy.

V uplynulom roku sa dostalo dvom pracovníkom ústavu vysokého uznania

udelením štátneho vyznamenania za dosiahnuté výsledky, a to riaditeľovi s. doc. inž. Šulcovi CSc. „Za zásluhy o výstavbu“ a s. inž. Tvarožkovi „Za vynikajúcu prácu“. Rezortné vyznamenanie bolo udelené jednej pracovníčke a v predchádzajúcich rokoch 2 pracovníkom ústavu. Pri príležitosti 10. výročia Ústredného výskumného ústavu potravinárskeho priemyslu bolo vyznamenaných 8 pracovníkov.

Nemožno na tomto mieste popísať ekonomický prínos vyriešených úloh v tunajšom ústave. Toto prislúcha vyhodnotiť na inom mieste, k čomu bude vhodná príležitosť, keď budeme na konferencii hodnotiť prácu ústavu za 20 rokov. Bude to iste i vhodná príležitosť spojiť túto slávnostnú chvíľu s 25. výročím osláv oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou a so 100. výročím narodenia V. I. Lenina. Toho Lenina, ktorý predurčil vede ten význam, ktorý ona má mať, aby bola schopná v dejinách ľudstva pretvoriť človeka a celý svet v mierových podmienkach života.

Inžiniersko-technické kádre ústavu si svoju kvalifikáciu dopĺňajú štúdiom vedeckých aspirantúr, cudzích jazykov postgraduálnym štúdiom na príslušných odborných školách, lebo stážami a kurzami sa zdokonaľujú na nových metodikách.

Výsledky výskumu, ktoré už 8 rokov tvoria obsah publikácií v tomto časopise, vzbudzujú záujem i zahraničných vysokých škôl a ústavov, ktoré nesú znaky svetovej úrovne.

Závodná organizácia strany, ktorá do 15. 2. 1967 bola spoločná s n. p. Mraziarne v Bratislave, spolu so ZVROH pomáhali a pomáhajú vedeniu ústavu ako na úseku masovopolitickom, tak i na úseku hospodárskom pri plnení úloh.

Preto je i v budúcnosti nutné, aby sa prehĺbovala spolupráca vo výskume v medzinárodnom meradle, aby schopným pracovníkom výskumu boli umožnené študijné pobyty v zahraničí. Je to doteraz najvhodnejšia forma výmeny skúseností a overovanie správnosti vlastnej cesty, najmä koncepčných pracovníkov. Je paradoxné v našej spoločnosti, že práve na výskum pripadá menšie percento takýchto možností ako na výrobnú sféru. Na druhej strane je dobre počuť, či čítať od pracovníka z vlastných radov, ktorý zo zahraničia, z dobre známeho ústavu na Západe, napíše a po návrate potvrdí: „Vybavenie ústavu je tam na vyššej úrovni, ale za našu chémiu sa nemusíme hanbiť“... Ani za výsledky sa nemusíme hanbiť. A to dodáva chuti a odvahy nám všetkým, ktorí sme sa rozhodli slúžiť vede a pokroku. Lebo tieto pojmy – akokoľvek dnes niektorým z nás znejú okridlene – zohrájú na celom svete hlavnú úlohu v prospech blaha ľudstva.

Mária Malorcová, predsedkyňa ZO KSS